

Handläggare: Hanna Runling
Telefon: 508 09 527

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Stockholms stads äldreplan 2007-2011 – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

Äldreomsorgsplan för perioden 2006-2010 antogs av kommunfullmäktige i januari 2006. Efter majoritetsskiftet i staden har ett förslag till ny äldreplan för perioden 2007-2011 arbetats fram. Kommunstyrelsen har överlämnat förslaget till bland annat stadsdelsnämnderna för yttrande.

Förvaltningens uppfattning är att förslaget till ny äldreplan är väl genomarbetat och har ett innehåll som förvaltningen ställer sig bakom. I tjänsteutlåtandet ger förvaltningen kommentarer till några delar i äldreplanen, bland annat vad gäller stöd till anhörigvårdare och kompetensutveckling i äldreomsorgen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom vård- och omsorgsavdelningen.

Bakgrund

Äldreomsorgsplan för perioden 2006-2010 antogs av kommunfullmäktige i januari 2006. Efter majoritetsskiftet i staden har äldreplanen arbetats om i enlighet med alliansens politiska plattform och budget 2007 och omfattar perioden 2007-2011. Förslaget till ny äldreplan har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder samt till äldrenämnden, stadsledningskontoret och KPR för yttrande. Yttrandena ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 augusti 2007. Förslaget biläggs.

Sammanfattning av remisshandlingarna

Med utgångspunkt från bland annat gällande lagstiftning ska äldreplanen utgöra en kommungemensam plattform för stadsdelsnämndernas arbete med att utforma sina verksamheter efter demografiska förändringar samt lokala förutsättningar och behov. Tillsammans med budgeten utgör äldreplanen det främsta styrdokumentet för stadens äldreomsorg. Äldreplanen för perioden 2007-2011 är uppbyggd kring det övergripande målet att staden ska ha en omsorg, vård och service som bygger på värdighet och trygghet, oavsett var i staden man bor. Följande nio strategier anges för måluppfyllelse:

- Äldreomsorgen ska arbeta förebyggande och aktivt delta i samhällsplaneringen
- Den enskildes inflytande ska öka genom mångfald och valfrihet
- Äldreomsorgen ska präglas av god kvalitet
- Det ska finnas en flexibel hemtjänst som kan hantera omfattande och specifika behov
- Det ska finnas olika boendeformer som tillgodoser äldres skiftande behov
- Stadens hälso- och sjukvård ska ha en hög kvalitet och tillgodose äldres skiftande behov av vård och behandling
- Den kommunala äldreomsorgen ska samarbeta med landstingets hälso- och sjukvård
- Det ska finnas ett varierat utbud av stöd- och hjälpinsatser till dem som vårdar anhöriga och närstående
- Anställda inom äldreomsorgen ska ha adekvat utbildning och kompetens som svarar mot de krav som verksamheten kräver

Förebyggande arbete

För att öka tryggheten och minska risken för fall ska servicetjänster i form av vaktmästar-service erbjudas alla kommuninvånare som fyllt 75 år. Det är angeläget att staden på olika sätt stimulerar tillkomsten av öppna verksamheter för social samvaro och gemensamma aktiviteter. Insatser som utförs av frivilligorganisationer lyfts fram som ett viktigt komplement till äldreomsorgens verksamhet. Äldreplanen förtydligar att staden ska medverka till att informera om de aktiviteter och verksamheter som finns att tillgå.

Inflytande, mångfald och valfrihet

Det betonas att respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet präglar det stöd som ges. Genom kundvalsmodellen har den enskilde möjlighet att välja utförare av hemtjänst, ledsagning och avlösning. Stadens vård- och omsorgsboenden ska ses som en gemensam resurs och den äldre har rätt att välja boende. Den enskilde ska ha inflytande över de beslut och insatser som ges, såväl i handläggningsprocessen som i utförandet av insatserna. Informationen ska utvecklas då det är av stor vikt att de äldre och deras närstående enkelt får information om äldreomsorgens verksamheter.

God kvalitet

Äldreplanen fokuserar på att äldreomsorgen ska präglas av personligt inflytande, respekt, trygghet och individualisering samt att alla ska ha rätt till lika bedömning. Äldreplanen föreslår att maten och måltidssituationen, utevistelse, aktiviteter och samvaro kan vara tänkbara sätt att höja den enskildes livskvalitet. Det betonas att utevistelse är en rättighet för alla som har insatser från äldreomsorgen. Kvaliteten ska säkerställas exempelvis genom kvalitetsgarantier, synpunkts- och klagomålshantering samt regelbundna kvalitetsuppföljningar. En god dokumentation lyfts fram som en förutsättning för att kunna följa upp beviljade och utförda insatser.

Stöd och hjälp i ordinärt boende och servicehus

Den äldre ska kunna bo kvar hemma så länge tryggheten kan garanteras och äldreplanen fokuserar särskilt på stöd och hjälp i det ordinära boendet. En stor del av framtidens äldreomsorg kommer att ligga inom hemtjänstens verksamhetsområde då allt fler äldre med omfattande vård- och omsorgsbehov får sina behov tillgodosedda i hemmet. För att klara de ökade vårdbehoven måste stödinsatserna i det ordinära boendet utvecklas och hemtjänsten vara mångsidig, ha en flexibel organisation, ha välutbildade medarbetare samt verka för ett nära samarbete med andra verksamhetsområden.

Boende för äldre

Boendet är en viktig faktor för den enskildes möjlighet till självständighet och delaktighet och staden ska på olika sätt bidra till att bostadsmarknaden erbjuder attraktiva bostäder för äldre. Staden ska garantera äldres rätt att välja boende när det gäller servicehus och vård- och omsorgsboende. Det ska finnas boenden med olika inriktningar för att tillgodoses äldres skiftande behov.

Stadens hälso- och sjukvård

Det klargörs att staden ska ha en hälso- och sjukvård med hög kvalitet som kan tillgodose äldres skiftande behov av vård och behandling. När det gäller personer med demenssjukdom fastslår äldreplanen att de skyndsamt ska erbjudas minnesutredning och den personal som arbetar med dessa personer ska ha adekvat utbildning och erbjudas handledning.

Stöd till anhöriga och närstående

Staden har en viktig uppgift i att stödja dem som vårdar anhöriga och närstående i hemmet. Stöd och avlastning ska, så långt det är möjligt, vara individanpassat och utformas i samråd med berörda parter. Äldreplanen har tydliggjorts avseende att det ska finnas någon form av anhängigkonsulenter som kan vara behjälpliga med råd, stöd och kontaktinformation.

Personalen

Äldreplanen lyfter också fram att personalen behöver en bra arbetsmiljö och adekvat utbildning för att ge äldre en god vård och omsorg. Den personal som saknar utbildning ska erbjudas grundutbildning. Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuda en god arbetsmiljö bl.a. genom att öka de anställdas möjlighet till inflytande över sin arbetssituation och sina arbetstider. För att kunna rekrytera och behålla personal måste det finnas möjligheter till utveckling och avancemang inom yrkesområdet.

Uppföljning av äldreomsorgsplanen

Enligt förslaget ska stadsdelsnämnderna i den årliga verksamhetsberättelsen redovisa hur äldreomsorgen bedrivs med utgångspunkt från äldreplanens mål och strategier. Under 2009, efter halva planperioden, ska en uppföljning genomföras av äldreförvaltningen. Resultatet av uppföljningen ska ligga till grund för kommande äldreplan.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens uppfattning är att förslaget till ny äldreplan är väl genomarbetat och har ett innehåll som förvaltningen ställer sig bakom. Nedan ges kommentarer till några delar i äldreplanen.

Många anhängigvårdare gör en stor och betydelsefull insats. De utför hjälpinsatser som medför stora påfrestningar både fysiskt och psykiskt och behovet av stöd och avlastning är många gånger stort när det gäller vård och omsorg i hemmet. Förvaltningen ser positivt på att äldreplanen förtydligar att det inom staden ska finnas någon form av anhängigkonsulenter. En anhängigkonsulent kan, enligt förvaltningens erfarenhet, bidra med värdefullt stöd, vägledning och information. Förvaltningen vill även lyfta fram utbildning av anhängigombud och avlösare inom hemtjänsten som ett led i en kvalitetsutveckling av stödet till närstående.

I äldreplanen, liksom i många andra sammanhang, betonas vikten av att de som arbetar inom äldreomsorgen ska ha adekvat utbildning och kompetens. Personalens kompetens är avgörande för äldreomsorgens kvalitet och det är positivt att äldreplanen anger att de medarbetare som saknar adekvat utbildning ska erbjudas grundutbildning. Förvaltningen vill i sammanhanget betona att det är viktigt att staden strävar efter en långsiktig och verksamhetsnära strategi för fortbildning och karriärutveckling inom äldreomsorgen. Kompetens är även mycket mer än de kunskaper som förvärvas genom utbildning. Förvaltningen vill därför lyfta fram att det är av stor vikt att den reella likväl som den formella kompetensen tillvaratas för att behålla och rekrytera personal.

Det ska finnas olika boendeformer som tillgodoser äldres skiftande behov och i förslaget till äldreplan har skillnaden mellan de olika boendeformerna förtydligats. Benämningen vård- och omsorgsboende har preciserats och avser heldygnsomsorg med olika inriktningar, bland annat demensinriktning, och servicehus ingår därmed inte i denna benämning. Som förvaltningen ser det kan den föreslagna ändringen innebära att bland annat informationen till den enskilde underlättas.

Korttidsvård utgör en viktig stödinsats för äldre i eget boende. Förvaltningen ser i detta sammanhang positivt på att äldreplanen anger att det även inom korttidsvården ska finnas särskilda enheter för personer med minnesproblematik. Insatsen kan i vissa fall vara avgörande för att en person ska kunna bo kvar i sitt hem så länge som möjligt. Det är viktigt att personer med olika behov t.ex. demens och personer med behov av rehabilitering inte bor på samma enhet. Förvaltningen menar att det annars kan leda till svårigheter att tillgodose dessa två gruppers olika behov.

Bilaga

Förslag till Stockholms stads äldreplan 2007-2011